

Вівчар В. П.
*аспірант кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

Поперечний І. В.
*аспірант кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний
університет*

СУЧАСНИЙ ІМПЕРАТИВ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні структурні трансформації вказують на той факт, що система економічної безпеки торговельних підприємств перебуває в постійному процесі становлення та розвитку. Торговельні підприємства різної галузевої спрямованості, розміру та форми управління мають відмінні риси економічної безпеки. Високий рівень плинності кадрів, залежність від іноземних витратних матеріалів в умовах девальвації національної валюти, – все це робить дослідження управління системою економічної безпеки підприємств дуже актуальною.

На основі проведених теоретичних досліджень встановлено, що економічна безпека торговельних підприємства – це такий стан системи підприємницьких ресурсів (трудових ресурсів, капіталу, інформації) і підприємницьких здібностей, за яких досягається найефективніше їх використання для забезпечення безперебійної діяльності, а також динамічного науково-технічного й економічного розвитку, за умов запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам, у результаті чого досягається максимально позитивний ефект від роботи таких структур [1].

Неможливо залишити поза увагою те, що з практичної точки зору фактично не вдалося створити ефективну систему безпеки торговельних підприємств відповідно до запитів та інтересів національної економіки, навіть незважаючи на спроби адаптації досвіду європейських країн. Так, з одного боку, підвищення криміногенної ситуації в країні, зростання корупції, недосконалість юридичних механізмів захисту прав власності та людини спричинили нездатність державних правоохоронних структур мобільно та повністю власними силами забезпечити безпеку у всіх соціальних сферах життєдіяльності суспільства. З іншого боку, має місце недооцінювання власниками бізнесу необхідності забезпечення економічної безпеки підприємства попри те, що вона є фундаментом його існування та розвитку. Поруч з реально наявними проблемами стосовно ефективної діяльності суб'єктів безпеки в нашій країні потрібно підкреслити, що забезпечення бізнесу є важливим для кожної підприємницької структури. Слід відзначити, що саме від такого захисту залежить її життєздатність.

Адже витрати на подолання реальної проблеми у разі відсутності

системи економічної безпеки, як свідчить практика, є набагато більшими. І це не враховуючи морально-психологічних збитків, втрати часу, іміджу тощо. Так, у разі, коли об'єкт рейдерської атаки завчасно не вибудував систему захисту, він програє у понад 90% випадків проведення щодо нього протизаконного поглинання без подальшої можливості повернення втраченого.

Надамо характеристику ключових елементів розробленого механізму управління системою економічної безпеки торговельного підприємства. Важливим елементом побудованого механізму управління системою економічної безпеки торговельного підприємства є ідентифікація, класифікація, оцінювання та ранжирування загроз діяльності торговельного підприємства. Для кожного торговельного підприємства доцільно створити індивідуальну класифікацію загроз його економічній безпеці з метою їхньої ідентифікації та реалізації заходів протидії їм. Під час розробки заходів із забезпечення економічної безпеки торговельного підприємства потрібно визначитися з пріоритетом загроз, тобто здійснювати ранжування [1].

Звертаємо увагу на те, що систему заходів із забезпечення економічної безпеки торговельного підприємства необхідно погоджувати з цілями діяльності підприємства та наявними ресурсами. Місія торговельного підприємства, основні цілі і комплекс заходів із забезпечення економічної безпеки повинні мати вектори однакової цілеспрямованості. Дана система призначається для вирішення основних завдань управління. Саме тому однією із найнеобхідніших умов, які забезпечують життєздатність торговельних підприємств у ринковій економіці є правильне та чітке формування системи управління економічною безпекою. Таке управління за оперативним, стратегічним та тактичним напрямками дає можливість застереження від руйнівного впливу зміни факторів зовнішнього чи внутрішнього середовища торговельного підприємства та запобігає зниженню рівня економічної стабільності. Отже, особливу увагу слід приділити проблемі вибору пріоритетності серед різноманітних напрямів розвитку торговельного підприємства, а особливо таким, як: технічному переозброєнню, екологічності виробництва, політиці управління реконструкції основних засобів та ін.

Необхідно усвідомити, що система економічної безпеки торговельного підприємства є індивідуальною і залежить від рівня розвитку його виробничої діяльності, ефективності використання ресурсів, кваліфікації кадрів (в т.ч. керівного складу, який розуміє проблеми безпеки бізнесу) та від стану і факторів зовнішнього середовища, зокрема законодавчої бази та поведінки конкурентів. Враховуючи вище сказане, управління системою економічної безпеки торговельного підприємств: по-перше, процес реалізації комплексу стратегічних, тактичних та оперативних дій і заходів, спрямованих на передбачення і випередження можливих зовнішніх та внутрішніх загроз (забезпечення захищеності підприємства); по-друге, процес реалізації стратегій антикризового управління (якщо підприємство вже знаходиться у кризовому стані і першочерговим завданням є вихід з нього); по-третє, процес формування унікальних здатностей, щоб не тільки протистояти загрозам в майбутньому, а й створити основу для подальшого зростання економіки підприємства [2].

Резюмуючи вище описане, хотілося б зауважити, що управління системою економічної безпеки є невід'ємною частиною механізму загального

управління торговельним підприємством, яка, залежно від ситуації, має вирішувати такі завдання: запобігання можливим загрозам і небезпекам; усунення існуючих загроз і попередження майбутніх; виведення підприємства з кризового стану. Для удосконалення управління системою економічної безпеки торговельного підприємства необхідно оцінити власні (наявні) ресурси та ефективність їх використання; створити систему розпізнавання, класифікації та оцінки ступеня загрози і небезпеки; розробити заходи та методологію захисту відповідно до виду чи класу загрози; забезпечити реалізацію розроблених заходів. Зниження ступеня ймовірності існування загроз для торговельного підприємства забезпечується індивідуальною розробкою заходів відповідно до ідентифікації (групи, класу, ступеня) цих загроз та налагодженою системою прогнозування рівня його економічної безпеки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрушків Б. М., Головкова Л. М., Кирич Н. Б. Безпека держави: парадигма забезпечення змін на краще. *Проблеми економіки транспорту* :зб. Наук. пр. Дніпропетр. нац. ун-ту заліз. трансп. ім. акад. В. Лязаряна. Дніпро. 2018. Вип. 16. С. 7–14.
2. Вівчар О. І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль, ФОП Паляниця В. А., 2018. 515 с.
3. Гевко В., Шарко В., Радченко О., Будяєв М., & Тарасенко О. Хмарні технології в управлінні бізнесом. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. 4(39). 294–301. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000462125200018>

УДК: 343.5

Мартишко М. В.

здобувач наукового ступеня доктора філософії
кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
Науковий керівник: Шармар О. М.
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,

АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УМИСНЕ ЗНИЩЕННЯМ ЧИ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА НА ПРИКЛАДІ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Дослідження зарубіжного кримінального законодавства країн Європейського союзу щодо кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна є доволі актуальним для розвитку українського кримінального законодавства в умовах євроінтеграції.

Метою статті є висвітлення кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна на прикладі деяких європейських країн Нідерландів,